

**Treball de final de grau**

Codi: 101280  
Crèdits: 6

| Titulació                              | Tipus | Curs | Semestre |
|----------------------------------------|-------|------|----------|
| 2500256 Antropologia Social i Cultural | OB    | 4    | 0        |

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

**Professor/a de contacte**

Nom: Jorge Grau Rebollo  
Correu electrònic: Jordi.Grau@uab.cat

**Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)  
Grup íntegre en anglès: No  
Grup íntegre en català: Sí  
Grup íntegre en espanyol: Sí

**Altres indicacions sobre les llengües**

L'idioma de tutorització s'adapta a l'ús lingüístic dels i les estudiants

**Equip docent**

Anna Maria Piella Vila  
Maria Montserrat Clua Fainé  
Sílvia Gómez Mestres  
Isidoro Ruíz Haro  
Irina Casado Aijón  
Isabel Graupera Gargallo  
Laia Narciso Pedro

**Prerequisits**

L'estudiant pot matricular-se del TFG un cop superats els crèdits corresponents a les quatre assignatures de la seqüència formativa en la investigació etnogràfica en Antropologia:

- Pràctiques de camp en Antropologia Social i Cultural I.
- Epistemologia i mètodes d'investigació en Antropologia Social i Cultural.
- Tècniques d'investigació en Antropologia Social i Cultural.
- Pràctiques de Camp en Antropologia Social i Cultural II.

No haver completat aquesta seqüència abans de matricular-se al TFG pot condicionar en gran mesura la consecució dels objectius formatius.

**Objectius**

El TFG és una assignatura de 6ECTS, obligatòria de 4t curs del Grau en Antropologia Social i Cultural.

El TFG es concep com la culminació de la seqüència de les assignatures metodològiques i tècniques de segon i tercer curs que, en el seu conjunt, constitueixen un model de la investigació etnogràfica en Antropologia i es desenvolupa al llarg del primer semestre del 4t curs. La docència a primer semestre permet: a) la continuïtat de la seqüència formativa en la investigació antropològica iniciada quatre semestres abans i cursada consecutivament i b) la possibilitat de repartir la càrrega docent dels alumnes de 4t curs del Grau que cursin l'assignatura de Pràctiques Externes el segon semestre, evitant la simultaneïtat amb el TFG.

El tema del TFG ja està definit per l'experiència formativa prèvia de l'estudiant en la recerca etnogràfica (assignatures de la seqüència). Per tant, el TFG aprofundirà i ampliarà l'estat teòric del tema tractat i inclourà el disseny metodològic-tècnic seguit al llarg del treball anterior, així com el desenvolupament de l'anàlisi dels resultats de la recerca i les conclusions finals. Així, doncs, aquest treball no bascula exclusivament sobre la hipòtesi treballada a la seqüència, sinó que fa un pas al costat tot ampliant el focus des d'un punt de vista temàtic. Al començament del curs, l'estudiant i el/la tutor/a del TFG establiran l'esquema del treball.

Es tindrà en compte l'opció de l'estudiant respecte a l'elecció de tutor/a del seu TFG d'entre el professorat amb docència adjudicada a aquesta assignatura.

## Competències

- Demostrar que es coneixen i es comprenen els debats epistemològics i metodològics en antropologia i les principals tècniques de recerca.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Produir materials relacionats amb la diversitat cultural susceptibles de tenir un impacte crític en les concepcions de sentit comú.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Valorar en termes teòrics, metodològics i ètics les recerques antropològiques encaminades a objectius bàsics o orientades a la intervenció.

## Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament les dades procedents de les recerques i els informes antropològics.
2. Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la gènesi d'aquesta per evitar les projeccions etnocèntriques.
3. Aplicar els codis ètics vigents al treball de camp etnogràfic.
4. Avaluat la metodologia i les tècniques utilitzades en els diferents passos de la seqüència metodològica-tècnica.
5. Construir un text escrit amb correcció gramatical i lèxica.
6. Construir un text oral amb correcció gramatical i lèxica.
7. Contextualitzar la recerca feta en relació amb l'estat de la teoria antropològica corresponent.
8. Conèixer i avaluar els debats metodològics de l'antropologia social i cultural.
9. Diferenciar entre els conceptes teòrics de l'antropologia i els conceptes indígenes.
10. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
11. Establir una planificació per desenvolupar un treball sobre la matèria.
12. Exposar en forma narrativa els resultats del treball, d'acord amb els canons crítics de la disciplina i tenint en compte els diferents públics a qui van dirigits.

13. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuais en els textos formals i científics.
14. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats.
15. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
16. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
17. Interpretar la diversitat cultural a través de l'etnografia.
18. Reconèixer les implicacions ètiques de les relacions etnològiques entaulades durant les pràctiques de treball de camp.
19. Resoldre problemes de manera autònoma.

## Continguts

El Treball Fi de Grau (TFG) consisteix en:

- L'elaboració i presentació d'un tema que permeti una avaluació global i sintètica de les competències específiques i transversals associades al títol de Graduat en Antropologia Social i Cultural.
- Recerca de bibliografia: selecció i anàlisi crítica de la literatura específica del tema escollit i plantejament d'un marc teòric.
- Disseny metodològic-tècnic recollit del treball fet en el transcurs de la seqüència.
- Desenvolupament de l'anàlisi dels resultats de la recerca i les conclusions finals.
- Continuitat del projecte (incloent factibilitat, limitacions i aplicabilitat).
- Defensa oral del treball davant de dos docents, cap dels quals haurà tutoritzat el treball, i oberta a l'assistència dels estudiants de 3r i 4t curs. Es recomana un ús justificat del power point pel visionat de mapes, imatges, esquemes, etc.
- Estarà disponible al Campus Virtual un guió detallat del TFG.
- L'estructura de la defensa pública serà la següent:
  1. Exposició del treball: màxim de 20 minuts.
  2. Intervenció del tribunal: màxim de 10 minuts.
  3. Torn de rèplica: màxim de 5 minuts. (Convé anotar les observacions / preguntes que formula el tribunal).

## Metodologia

- Desenvolupament tutoritzat individualment dels processos de preparació de la informació obtinguda per a l'anàlisi, del procés d'anàlisi i de redacció del TFG.
- Sistematització de la informació, anàlisi de les dades etnogràfiques i redacció del TFG.

|                        |                                                   |                                                                                                    |
|------------------------|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| SESSIÓ<br>CONJUNTA     | SESSIÓ PLENÀRIA sobre<br>l'assignatura            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Pautes generals del TFG</li> </ul>                        |
| 1a TUTORIA<br>(TOTHOM) | Fitxa sobre els treballs elaborats a la seqüència | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Revisar tema, unitats d'anàlisi i d'observació</li> </ul> |
| 2a TUTORIA             | Definir el tema d'investigació                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Definir el tema d'investigació, paraules clau.</li> </ul> |
| 3a TUTORIA             | Cerca de bibliografia (marc teòric)               |                                                                                                    |

|                                 |                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                 |                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Exposar els resultats de la cerca (autors/ores, paraules clau utilitzades, problemes detectats).</li> </ul>                                                                                                           |
| 4a TUTORIA                      | Integrar el marc teòric amb els resultats etnogràfics obtinguts (Camp I i II) | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Plantejament etnogràfic sobre la realitat concreta i resultats (entre ells, la hipòtesi).</li> <li>• Context més global.</li> </ul>                                                                                   |
| 5a TUTORIA                      | Anàlisi i resultats                                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Anàlisi de la informació (temàtic, marc teòric / informació etnogràfica).</li> <li>• Depuració de conclusions.</li> </ul>                                                                                             |
| 6a TUTORIA                      | Primer document esborrany seguint el guió                                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Revisar els diferents apartats del TFG i resoldre alguns dubtes (especialment el marc teòric i anàlisi etnogràfica)</li> <li>• Revisar continguts etnogràfics amb aportacions teòriques (del marc teòric).</li> </ul> |
| 7a TUTORIA                      | Lliurament del document esborrany final TFG                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Revisió de conjunt i últimes modificacions a introduir abans del lliurament final.</li> </ul>                                                                                                                         |
| 8a TUTORIA                      | Dubtes sobre la versió final TFG                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 9a TUTORIA<br>(SESSIÓ CONJUNTA) | SESSIÓ PLENÀRIA: PREPARACIÓ PRESENTACIÓ ORAL                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                 | LLIURAMENT VERSIÓ FINAL TFG (pdf)                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                 | Dubtes                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                 | Revisió i preparació de l'exposició oral (individual)                         |                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Inici febrer                    | DEFENSA ORAL<br><br>(TRIBUNAL 2 membres)                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                |

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

## Activitats formatives

| Títol                                                                                                                                                                    | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|------|----------------------------------------------------------------|
| Tipus: Dirigides                                                                                                                                                         |       |      |                                                                |
| Sessions col·lectives                                                                                                                                                    | 5     | 0,2  | 4, 11, 18                                                      |
| Tipus: Supervisades                                                                                                                                                      |       |      |                                                                |
| Tutories individuals. Sistematització de la informació, anàlisi de les dades etnogràfiques i redacció del TFG                                                            | 20    | 0,8  | 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 |
| Tipus: Autònomes                                                                                                                                                         |       |      |                                                                |
| Cerca bibliogràfica; Desenvolupament tutoritzat individualment dels processos de preparació de la informació per a l'anàlisi, del procés d'anàlisi i de redacció del TFG | 88    | 3,52 | 1, 8, 9, 16, 17, 19                                            |

## Avaluació

L'avaluació consta de dues fases, que cal superar:

### - Realització del TFG escrit

- Es recomana que el treball escrit tingui una extensió d'unes 8.000 a 12.000 paraules (entre 20 i 30 pàgines o 2100 caràcters / pàgina), incloses les notes a peu i la bibliografia, més els annexos, si calgués.
- El treball escrit s'ha de entregar el mes de Desembre.
- La nota del tutor al treball escrit correspon a un 70% de la nota final de TFG.
- Requisits formals:
  - Font: Times New Roman 12. Color negre.
  - Interlineat: 1,5.
  - Entrada principal: negreta.
  - Entrada secundària: negreta i cursiva.
  - Estil de cita i bibliografia: APA 6ª edició.
  - Caldrà diferenciar entre bibliografia, filmografia i webgrafia

### - Defensa oral i pública del TFG

- Es recomana que la defensa oral tingui una extensió d'uns 20 minuts (unes 10 imatges de Ppt).
- La defensa oral es realitzarà el mes de gener-febrer.
- La nota de la defensa oral correspon a un 30% de la nota final de TFG.

Al Campus Virtual trobareu un document amb les rúbriques corresponents a l'avaluació del seguiment tutorial i de la defensa oral.

Important: Els/les estudiants han d'haver resolt totes les tasques previstes per al desenvolupament del TFG, per tenir dret a ser avaluats. Serà, per tant, NO AVALUABLE aquell/a estudiant que no hagi seguit el procés tutoritzat des de l'inici i/o no hagi fet un mínim de quatre tutories.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professorat informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

PLAGI: D'acord amb la normativa vigent, en cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin

diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

El Treball de Fi de Grau no té recuperació.

Donada la sensibilitat de les dades que recullen els TFG del Grau d'ASC, els treballs, adequadament anonimitzats, es guardaran en un dipòsit específic del departament.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

## Activitats d'avaluació

| Títol                                         | Pes  | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                               |
|-----------------------------------------------|------|-------|------|--------------------------------------------------------|
| Presentació oral del TFG                      | 30 % | 2     | 0,08 | 6, 12, 13, 14, 16                                      |
| Realització escrita del treball de fi de grau | 70 % | 35    | 1,4  | 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 19 |

## Bibliografia

Les lectures obligatòries per a cada TFG es determinaran en funció de la temàtica particular que desenvolupi l'alumne/a. Si, a indicació del/la tutor/a del treball, calgués reforçar els fonaments metodològics per a la recerca qualitativa, es recomana el següent manual:

- Ballestín, Beatriz; Fàbregues, Sergi. (2018). *La práctica de la investigación cualitativa en ciencias sociales*. Barcelona: Editorial UOC.

Adicionalment, si s'estima oportú, es podrà consultar també alguna de les referències següents:

- Álvarez-Gayou, Juan Luis (2005). *Cómo hacer investigación cualitativa*. Fundamentos y metodología. Mèxic: Paidós.
- Bell, Judith (2002, ed. original 1999). *Cómo hacer tu primer trabajo de investigación. Guía para investigadores en educación y ciencias sociales*. Barcelona: Gedisa
- Bourdieu, Pierre; Chamboredon, Jean Claude; Passeron, Jean-Claude (1994, ed. original 1973). *El oficio de sociólogo. Presupuestos epistemológicos*. Buenos Aires: Siglo XXI.
- Coffey, Amanda; Atkinson, Paul (2005). *Encontrar el sentido a los datos cualitativos. Estrategias complementarias de investigación*. Alacant: Publicaciones de la Universidad de Alicante.
- Comas, Dolors; Pujadas, Joan Josep; Roca, Jordi (2004). *Etnografía*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.
- Flick, Uwe (2004). *Introducción a la investigación cualitativa*. Madrid: Morata.
- Gibbs, Graham (2012). *El análisis de datos en investigación cualitativa*. Madrid: Morata.
- Gil Flores, Javier (1994). *Análisis de datos cualitativos. Aplicaciones a la investigación educativa*. Barcelona: PPU.
- González Echevarría, Aurora (1987). *La construcción teórica en Antropología*. Barcelona: Anthropos.
- Hammersley, Martyn; Atkinson, Paul (1994 [1983]). *Etnografía. Métodos de investigación*. Barcelona: Paidós.
- Hernández, Roberto; Fernández, Carlos; Baptista, Pilar (2014, ed. original 2003). *Metodología de la investigación*. Mèxic: McGraw-Hill.
- Marshall, Catherine; Rossman, Gretchen B. (1989). *Designing qualitative research*. Newbury Park / CA: Sage.
- Miles, Matthew B.; Huberman, A. Michael (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook* (2a. ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

- Quivy, Raymond; van Campenhoudt, Luc (2005, ed. original 1992). *Manual de investigación en ciencias sociales*. Mèxic: Limusa.
- Randolph, Justus (2009). A guide to writing the dissertation literature review. *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, vol. 14 (13).
- Reboratti, Carlos; Castro, Hortensia (1999). *Estado de la cuestión y análisis crítico de textos: guía para su elaboración*. Buenos Aires: UBA, FFyL.
- Rodríguez Gómez, David; Valdeoriola, Jordi (2009). *Metodología de la investigación*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.
- Rodríguez Sabiote, Clemente; Lorenzo, Oswaldo; Herrera, Lucía (2005). Teoría y práctica del análisis de datos cualitativos. Proceso general y criterios de calidad. *Revista Internacional de Ciencias Sociales y Humanidades*. SOCIOTAM, (vol. XV, núm. 2, pàgs. 133-154).
- Ruiz, José Ignacio (2012). *Metodología de la investigación cualitativa*. Bilbao: Universidad de Deusto.
- Schettini, Patricia; Cortazzo, Inés (2015). *Análisis de datos cualitativos en la investigación social. Procedimientos y herramientas para la interpretación de información cualitativa*. La Plata: Universidad Nacional de La plata / Edulp.
- Strauss, Anselm L.; Corbin, Julien (1990). *Basics of qualitative research*. Londres: Sage.
- Strauss, Anselm L. (1987). *Qualitative analysis for social scientists*. Nova York: Cambridge University Press.
- Sautu, Ruth et al. (2005). *Manual de metodología. Construcción del marco teórico, formulación de los objetivos y elección de la metodología*. Buenos Aires: Clacso.
- Taylor, Steve J. ; Bogdan, Robert (1989). *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. La búsqueda de significados. Barcelona: Paidós Ibérica.
- Téllez Infantes, Anastasia (2007). *La investigación antropológica*. San Vicente (Alacant): Editorial Club Universitario.

#### **Possibles repositoris d'informació bibliogràfica:**

- - BIBLIOTECAS UNIVERSITARIAS / etc.
- - CBUC.
- - JSTOR.
- - GOOGLE SCHOLAR.
- - SCOPUS.
- - ANNUAL REVIEW OF ANTHROPOLOGY.
- - Etc.

#### **Programari**

Es recomana fer servir el gestor bibliogràfic Mendeley.